

flers Mødbemærkning, tillade mig at henvise til selve Rigsdagstidenden, hvor den ærede Taler vil erfare, at den Bestemmelse, som vi her have foreslaaet, netop for Tiden tagttages; og hvad det angaaer, hvem Ansvarret skal paa, hvile, da er det jo sagt i Rigsdagstidenden, det er imidlertid Noget, som i alt Fald henhører til § 3; men jeg skal dog bemærke, at selve Loven jo indeholder en Bestemmelse, hvorefter det er dem, der have holdt Foredragene, som kunne blive dragne Ansvar, idet jeg skal tillade mig at henvise til § 3, sidste Afsnit, hvor det udtrykkeligt staaer, at, naar saaledes i et Skrift, der udgives af Flere, en Enkelt bliver navngiven som Forfatter til et enkelt Afsnit, saa paahviler Ansvarret ham særskilt, og saaledes som Rigsdagstidenden er indrettet, kommer det aabenbart herind under, og hvad Ansvarret i sig selv angaaer, saa bestemmes det jo ved § 61 i Grundloven, og det vil være et Spørgsmaal, som Domstolene ville faae at afgjøre, hvorvidt § 61, sidste Membrum, udelukker Ansvarret for private Fornærmelser, naar man ad privat Vej søger En til Ansvar uden at have faaet Thingets Samtykke, men det er noget, som jeg ikke troer vedkommer denne Sag. — Hvad endelig angaaer den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgfreds (S. A. Hansen), saa er vor Meningsforskjellighed jo om Betydningen af et Ord; enhver af os troer naturligvis, at han har Retten paa sin Side, og Forsamlingen maa altsaa afgjøre, hvad Sprogbrugen er, om et Skrift kan indbefatte et Blad eller ikke.

Formanden: Maatte jeg, med Hensyn til, at Rigsdagsmanden for Præsto Amts 4de Valgfreds har begjært Ordet, tillade mig at gøre opmærksom paa, at, forsaavidt det maatte være om Ansvarret, den ærede Rigsdagsmand agter at udtale sig, da hører dette til § 3.

Grundtvig: Den ærede Forslagsstiller bemærkede, at jeg skulde have sagt eller paa-
saaet, at Bogtrykkerpressens Gang blev umulig under saadanne Betingelser, som her ere opstillede, men det har jeg dog vist aldrig sagt, og jeg har idetmindste aldrig tænkt det; men jeg har sagt og jeg har tænkt, at den gjordes saa vanskelig, som en saadan Maskines Gang

ikke kan eller bør være, dersom den virkelig er til Gavn og dersom det skal lønne sig at bruge den, og da vil jeg blot bemærke, at dersom ved nogen anden saadan Maskine enhver lille Uforstigtighed, som det jo ikke engang staaer i den Mands Magt, der bestyrer det Hele, at forebygge, skulde kunne fremfalde Bøder af, som her er foreslaaet, fra 5 til 200 Rbd., saa kunde det jo umuligt lønne sig at drive den, og nu er det jo klart, at en Bogtrykker blot ved Skjodesløshed hos sin Dreng eller sit Bud kan komme i det Tilfælde, at han kan tilkjendes en af disse eller af de mellemliggende Bøder, og hvorfor? fordi han ikke samme Dag, Bogen udkom, har ladet levere et Exemplar til Politiet. — Uagtet den ærede Formand erindrede os om, at Ansvarret blev der Tale om ved en anden Paragraph, saa, da baade den høitærede Justitsminister og Ordføreren for Forslagsstillerne ere gaaede ind paa det Spørgsmaal, hvem der skal have Ansvarret for Rigsdagstidenden . . . . .

Formanden: Maa jeg bemærke, at det oprindelig var fra den ærede Rigsdagsmands Side, at der blev gaaet ind paa Spørgsmaalet, og at det er en Regel, som jeg saavidt muligt har fulgt, at naar der er gaaet ind paa Gjenstande, som egentlig laae udenfor Forhandlingen, saa har jeg ladet Leiligheden til at imødegaae de enkelte Uttringer staae aaben; men, naar dette var skeet, har jeg troet, at Discussionen burde henvises til sit rette Sted. Derfor vil jeg altsaa bede den ærede Rigsdagsmand, hvad Ansvarret angaaer, at opsætte sine Bemærkninger, indtil § 3 kommer for.

Grundtvig: Saa skal jeg blot tage mig den Frihed at gøre den Bemærkning, at det jo ikke var vilkaarligt, men at jeg slet ikke kunde omtale, hvad der ogsaa hører til første Paragraph, slet ikke kunde omtale Rigsdagstidendes Forhold til andre trykte og offentliggjorte Skrifter, uden at maatte komme til at nævne Ansvarret.

Spandet: Jeg anseer Udkastets § 1 og lignende hæmmende Bestemmelser for at være Lovninger fra en Tid, der er længst forsvunden, da der her herskede et Mørke, som nu er forsvundet, eller ogsaa for at være Esterligning af hvad der finder Sted i andre Lande, hvor